

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส
ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์นั้น

บทนำ พระวินัยปิฎก พระสุตตันตปิฎก พระอภิธรรมปิฎก ค้นพระไตรปิฎก ชาติก หนังสือธรรมะ

อรรถกถา อังคุตตรนิกาย สัตตกนิบาต ปฐมปัณณาสกั มหาชัยญววรรคที่ ๕

๑. จิตตสูตร

มหาชัยญววรรคที่ ๕

อรรถกถาจิตตสูตรที่ ๑

วรรคที่ ๕ สูตรที่ ๑ มีวินัยจลยดังต่อไปนี้.

บทว่า วิญญาณญฺชิตฺติโย ได้แก่ ที่ตั้งแห่งปฏิสนธิวิญญาณ.

ศัพท์ว่า เสยฺยภาปิ เป็นนิบาต ใช้ในอรรถว่าเป็นตัวอย่าง. อธิบายว่า มนุษย์ทั้งหลาย.

จริงอยู่ บรรดามนุษย์ทั้งหลายหาประมาณมิได้ในจักรวาลหาประมาณมิได้ แม้ ๒ คนจะชื่อว่าเหมือนมนุษย์คนเดียวกันด้วยอำนาจสีและทรวดทรงเป็นต้นหาไม่. แม้มนุษย์เหล่าใดเป็นพี่น้องฝาแฝดในที่ไหนๆ ย่อมเหมือนกัน โดยสีและทรวดทรง แม้มนุษย์เหล่านั้นแปลกกันตรงที่แลดูเหลือียวดู พุดหัวเราะ เดินและยืนเป็นต้นนั้นแล. เพราะฉะนั้น จึงตรัสว่า นานตฺตคฺคาฯ มีกายต่างกัน.

ก็ปฏิสนธิสัญญาของสัตว์เหล่านั้นเป็นดิเหตุกะก็มี เป็นทุเหตุกะก็มี เป็นอเหตุกะก็มี เพราะเหตุนี้ พระองค์จึงตรัสว่า นานตฺตคฺคญฺชิตฺติโน มีสัญญาต่างกัน.

บทว่า เอกจฺเจ จ เทวา ได้แก่ เทวดาชั้นกามาจร ๖ ชั้น.

จริงอยู่ บรรดาเทวดาชั้นกามาจร ๖ ชั้นนั้น เทวดาบางพวกมีกายเขียว บางพวกมีกายเหลืองเป็นต้น ส่วนสัญญาของเทวดาเหล่านั้นเป็นทุเหตุกะก็มี เป็นดิเหตุกะก็มี ที่เป็นอเหตุกะไม่มี.

บทว่า เอกจฺเจ จ วินิปาติกา ความว่า สัตว์ผู้พ้นจากอบาย ๔ มีอาทิอย่างนี้คือ อุตตรมาต้ายกฉิณี ปิยักรมาต้ายกฉิณี สุสสมิตต้ายกฉิณี รัम्मคุดต้ายกฉิณี และเวมาณิกปรตเหล่าอื่น.

ก็สัตว์เหล่านั้นมีกายต่างกัน โดยผิว มีผิวเหลือง ผิวขาว ผิวดำและผิวคล้ำเป็นต้น และโดยผอมอ้วนเตี้ยและสูง. แม้สัญญาก็ต่างกัน โดยเป็นทุเหตุกะดิเหตุกะ และอเหตุกะ แต่สัตว์เหล่านั้นไม่มีอำนาจมากเหมือนเทวดา มีอำนาจน้อย มีอาหารและเครื่องนุ่งห่มหายาก อยู่เป็นทุกข์เหมือนมนุษย์ยากไร้ บางพวกต้องทุกข์เวลาข้างแรม มีสุขเวลาข้างขึ้น เพราะฉะนั้นจึงตรัสว่า วินิปาติกา เพราะตกไปจากกองสุข. ส่วนบรรดาสัตว์เหล่าอื่น สัตว์เหล่าใดเป็นดิเหตุกะ สัตว์เหล่าอื่นตรัสรู้ธรรมก็มีเหมือนปิยักรมาต้ายกฉิณีเป็นต้น.

บทว่า พรหมญฺชิตฺติฯ ได้แก่พรหมปริสัชชา พรหมปุโรหิตา มหาพรหมา.

บทว่า ปฐมกนิพฺพุตฺตา ได้แก่ สัตว์เหล่านั้นแม้ทั้งหมดบังเกิดด้วยปฐมฌาน.

ส่วนพรหมปริสัชชาบังเกิดด้วยปฐมฌานอย่างอ่อน พรหมปริสัชชาเหล่านั้นมีอายุประมาณเท่ากับส่วนที่ ๓ แห่งกัป. พรหมปุโรหิตายังเกิดด้วยปฐมฌานปานกลาง มีอายุประมาณกึ่งกัป พรหมเหล่านั้นจึงมีกายกว้างกว่ากัน. มหาพรหมายังเกิดด้วยปฐมฌานอย่างประณีต มีอายุประมาณกัปหนึ่ง. ฟังทราบว่ นานตฺตคฺคาฯ เอกคฺคตฺตคฺคญฺชิตฺติโน เพราะมีกายต่างกัน มีสัญญาเป็นอันเดียวกัน ด้วยอำนาจปฐมฌาน. สัตว์ในอบาย ๔ ก็เหมือนกับพรหมเหล่านั้น.

จริงอยู่ ในนรกทั้งหลาย สัตว์บางพวกมีอศกาคาวุธหนึ่ง บางพวกกึ่งโยชน์ บางพวกโยชน์หนึ่ง แต่ของพระเทวทัต ๑๐๐ โยชน์. แม้ในบรรดาสัตว์เดียรัจฉาน บางพวกเล็ก บางพวกใหญ่ แม้นิปตติวิสัยบางพวก ๖๐ ศอก บางพวก ๘๐ ศอก บางพวกมีพรรณดี บางพวกมีพรรณทราม. พวกกาลกัญชกอสูรก็เหมือนกัน.

อีกอย่างหนึ่ง ในพวกอสูรเหล่านั้น ชื่อว่าทิมปิฏฐิกอสูร ๖๐ โยชน์ ก็สัญญาของอสูรทั้งหมด เป็นอกุศลวิบากอเหตุกะ. ดังนี้ สัตว์ผู้เกิดในอบายย่อมมีกายต่างกัน มีสัญญาเป็นอันเดียวกัน.

บทว่า **อากัสสรา** ความว่า พรหมชื่อว่าอากัสสรา เพราะพรหมเหล่านั้นมีรัศมีชานออก คือแผ่ออกไปจากสรีระดุจขาคดกลง เหมือนเปลวไฟแห่งคบไฟฉะนั้น.

บรรดาอากัสสรพรหมเหล่านั้น พรหมผู้เจริญทุกขนิทานและตถนิทานทั้ง ๒ อย่างอ่อนในปัญจกนัยเกิดขึ้น ชื่อว่าปริตตภาพพรหม. ปริตตภาพพรหมเหล่านั้นมีอายุประมาณ ๒ กัป. ที่เจริญทุกขนิทาน ตถนิทานอย่างกลางเกิดขึ้น ชื่อว่าอัปมาณาภาพพรหม. อัปมาณาภาพพรหมเหล่านั้นมีอายุประมาณ ๔ กัป. ที่เจริญทุกขนิทาน ตถนิทานอย่างประณีตเกิดขึ้นชื่อว่าอากัสราพรหม. อากัสราพรหมเหล่านั้นมีอายุประมาณ ๘ กัป. ในที่นี้ทรงถือเอาพรหมเหล่านั้นทั้งหมด โดยการกำหนดอย่างอุกฤษฏ์

ความจริง พรหมเหล่านั้นทั้งหมดมีกายกว้างเป็นอันเดียวกัน. ส่วนสัญญาต่างๆ กัน ไม่มีวิตกเพียงมีวิจารณ์บ้าง ไม่มีวิตกวิจารณ์บ้าง.

บทว่า **สุกกินหา** ความว่า พรหมทั้งหลายมีรัศมีจากสรีระ รัศมีประจักษ์ด้วยความงาม รัศมีแห่งสรีระ โดยความงาม. อธิบายว่า เป็นแห่งที่บโดยความงาม.

จริงอยู่ สุกกินหาพรหม พรหมเหล่านั้นรัศมีไม่ขาดไปเหมือนของอากัสราพรหม. แต่ในปัญจกนัยเหล่าพรหมณ์ที่บังเกิดชื่อว่า ปริตตภาพพรหม อัปมาณาภาพพรหมและสุกกินหาพรหม มีอายุ ๑๖ กัป ๑๒ กัปและ ๖๔ กัป ด้วยอำนาจจตุตถนิทานอย่างอ่อน อย่างกลางและอย่างประณีต ดังนั้น พรหมเหล่านั้นทั้งหมด พึงทราบว่ามีกายเป็นอย่างเดียวกันและมีสัญญาเป็นอย่างเดียวกัน ด้วยสัญญาในจตุตถนิทาน.

ฝ่ายเวฬุผลพรหมก็ย่อมเทียบวิญญาณฐิติที่ ๔ เท่านั้น. เหล่าอัญญาญัตตหรือวิญญาณาภาพพรหม ย่อมไม่สงเคราะห์เข้าในข้อนี้ แต่ไปในสัตตาวาสทั้งหลาย.

สุทธาวาสพรหมตั้งอยู่ในฝ่ายวิญญูชะ ย่อมไม่มีตลอดกาลทุกเมื่อ คือไม่เกิดขึ้นในโลกที่ว่างจากพระพุทธเจ้า ตลอดแสนกัปบ้าง อสงไขยหนึ่งบ้าง. เมื่อพระพุทธเจ้าทั้งหลายทรงอุบัติขึ้นแล้วนั้นแล ย่อมเกิดขึ้นในภายในเขตกำหนด อายุ ๑๖,๐๐๐ กัป ย่อมเป็นเสมือนค่ายพักของพระผู้มีพระภาคเจ้า ผู้เป็นพระธรรมจักรพรรดิ เพราะเหตุนี้ จึงไม่เทียบวิญญาณฐิติและสัตตาวาส.

ส่วนพระมหาสิทธะกล่าวว่า แม้พรหมชั้นสุทธาวาสก็ย่อมเทียบวิญญาณฐิติที่ ๔ และสัตตาวาสที่ ๔ โดยสูตรนี้ว่า คู่ก่อนสารีบุตรก็สัตตาวาสไม่ใช่โอกาสที่จะได้โดยง่ายแล สัตตาวาสนั้น เราไม่เคยอยู่เลย โดยกาลอันชียาวนานนี้ เว้นเทวดาเหล่าสุทธาวาส. คำนั้น ท่านอนุญาตไว้แล้ว เพราะไม่มีพระสูตรห้ามไว้.

แนวสัญญานาสัญญาขณนิทาน ชื่อว่ามีสัญญาก็มิใช่ ไม่มีสัญญาก็มิใช่ เพราะแม้วิญญาณเป็นของละเอียดเหมือนสัญญาะนั้น เพราะเหตุนี้ แนวสัญญานาสัญญาขณนิทานนั้น ท่านจึงไม่กล่าวไว้ในวิญญาณฐิติทั้งหลาย.

จบอรรถกถาจิตตสูตรที่ ๑

.. อรรถกถา อังคุตตรนิกาย สัตตคกนิบาต ปฐมปิณณาสกั มหาอัญญาญวรรคที่ ๕ ๑. จิตตสูตร จบ.

[อ่าน เนื้อความในพระไตรปิฎก](#)

<http://www.84000.org/tipitaka/attha/v.php?B=23&A=949&Z=966>

[ดาวน์โหลด โปรแกรมพระไตรปิฎก](#)

บันทึก ๑๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๕

หากพบข้อผิดพลาด กรุณาแจ้งได้ที่ DhammaPerfect@yahoo.com

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมุทฺทสฺส
ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์นั้น

บทนำ พระวินัยปิฎก พระสุตตันตปิฎก พระอภิธรรมปิฎก ค้นพระไตรปิฎก ชาดก หนังสือธรรมะ

พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต)

พระธรรมปิฎก (ประยูร ปยุตฺโต)

[351] ภูมิ 4 หรือ 31 (ชั้นแห่งจิต, ระดับจิตใจ, ระดับชีวิต — planes of existence; planes of life)

1. อบายภูมิ 4 (ภูมิที่ปราศจากความเจริญ — planes of loss and woe; unhappy planes)

1) นิรยะ (นรก — woeful state; hell)

2) ตีรจจันโยนิ (กำเนิดตี่รจจัน — animal kingdom)

3) ปิตติวิสัย (แดนเปรต — ghost-sphere)

4) อสุรกาย (พวกอสุร — host of demons)

2. กามสุคติภูมิ 7 (กามาวจรภูมิที่เป็นสุคติ, ภูมิที่เป็นสุคติซึ่งยังเกี่ยวข้องกับกาม — sensuous blissful planes)

1) มนุษย์ (ชาวมมนุษย์ — human realm)

2) จาคุมมหาราชีกา (สวรรค์ชั้นที่ท้าวมหาราช 4 ปกครอง — realm of the Four Great Kings)

3) ดาวดึงส์ (แดนแห่งเทพ 33 มีท้าวมล็กกะเป็นใหญ่ — realm of the Thirty-three Gods)

4) ยามา (แดนแห่งเทพผู้ปราศจากความทุกข์ — realm of the Yama gods)

5) คูลิต (แดนแห่งเทพผู้เอบอ้มด้วยสิริสมบัติของตน — realm of satisfied gods)

6) นิมมานรดี (แดนแห่งเทพผู้ยินดีในการเนรมิต — realm of the gods who rejoice in their own creations)

7) ปรนิมมิตวสวัตดี (แดนแห่งเทพผู้ยังอำนาจให้เป็นไปในสมบัติที่ผู้อื่นนิรมิตให้ — realm of gods who lord over the creation of others)

ภูมิทั้ง 11 ใน 2 หมวดนี้ รวมเป็น กามาวจรภูมิ 11 (ชั้นที่ท่องเที่ยวอยู่ในกาม — sensuous planes)

3. รูปาวจรภูมิ 16 (ชั้นที่ท่องเที่ยวอยู่ในรูป, ชั้นรูปพรหม — form-planes)

ก. ปฐมฌานภูมิ 3 (ระดับปฐมฌาน — first-Jhana planes)

1) พรหมปารีสัชชา (พวกบริษัทรวิวารมมหาพรหม — realm of great Brahmas' attendants)

2) พรหมปุโรหิตา (พวกปุโรหิตมหาพรหม — realm of great Brahmas' ministers)

3) มหาพรหม (พวกท้าวมหาพรหม — realm of great Brahmas)

ข. ทุตยฌานภูมิ 3 (ระดับทุตยฌาน — second-Jhana planes)

4) ปริตตภา (พวกมีรัศมีน้อย — realm of Brahmas with limited lustre)

5) อัปปมาณาภา (พวกมีรัศมีประมาณไม่ได้ — realm of Brahmas with infinite lustre)

6) อาภัสสรา (พวกมีรัศมีสุกปลั่งชานไป — realm of Brahmas with radiant lustre)

ค. ตติยฌานภูมิ 3 (ระดับตติยฌาน — third-Jhana planes)

- 7) ปริตตสุภา (พวกมีลรัศมีงามน้อย — realm of Brahmas with limited aura)
- 8) อัปปรมาณสุภา (พวกมีลรัศมีงามประมาทหาไม่ได้ — realm of Brahmas with infinite aura)
- 9) สุกกิมหา (พวกมีลรัศมีงามกระจ่างจ้า — realm of Brahmas with steady aura)

ง. จตุตถฌานภูมิ 3—7 (ระดับจตุตถฌาน — fourth-Jhana planes)

- 10) เวหัพผลา (พวกมีผลไพบูลย์ — realm of Brahmas with abundant reward)
- 11) อสัณฺญีสัตว์ (พวกสัตว์ไม่มีสัณฺญา — realm of non-percipient beings)

(*). สุทธาวาส 5 (พวกมีที่อยู่อันบริสุทธิ์ หรือ ที่อยู่ของท่านผู้บริสุทธิ์ คือ ที่เกิดของพระอนาคามี — pure abodes) คือ

12) อวิหา (เหล่าท่านผู้ไม่เสื่อมจากสมบัติของตน หรือผู้ไม่ละไปเร็ว, ผู้คงอยู่นาน — realm of Brahmas who do not fall from prosperity)

13) อตปฺปา (เหล่าท่านผู้ไม่ทำความเดือดร้อนแก่ใคร หรือผู้ไม่เดือดร้อนกับใคร — realm of Brahmas who are serene)

14) สุทฺตฺสา (เหล่าท่านผู้งดงามน่าทัศนา — realm of Brahmas who are beautiful)

15) สุทฺตฺสี (เหล่าท่านผู้มองเห็นชัดเจนดี หรือผู้มีทัศนาแจ่มชัด — realm of Brahmas who are clear-sighted)

16) อกนิฏฺฐา (เหล่าท่านผู้ไม่มีความด้อยหรือเล็กน้อยกว่าใคร, ผู้สูงสุด — realm of the highest or supreme Brahmas)

4. อรูปาวจรภูมิ 4 (ชั้นที่ท่องเที่ยวอยู่ในอรูป, ชั้นอรูปพรหม — formless planes)

1) อากาสนัญญายตนภูมิ (ชั้นที่เข้าถึงภาวะมีอากาศไม่มีที่สุด — realm of infinite space)

2) วิญญานัญญายตนภูมิ (ชั้นที่เข้าถึงภาวะมีวิญญาณไม่มีที่สุด — realm of infinite consciousness)

3) อากิญจัญญายตนภูมิ (ชั้นที่เข้าถึงภาวะไม่มีอะไร — realm of nothingness)

4) เนวสัณฺญานาสัณฺญายตนภูมิ (ชั้นที่เข้าถึงภาวะมีสัณฺญาก็ไม่ใช่ ไม่มีสัณฺญาก็ไม่ใช่ — realm of neither perception nor non-perception)

บุรุษน พระโศดบัน และพระสกทาคามี ย่อมไม่เกิดในสุทธาวาสภูมิ; พระอริยะไม่เกิดในอสัณฺญายภูมิ และในอบายภูมิ; ในภูมินอกจากนี้ ย่อมมีทั้งพระอริยะ และมีใจอริยะ ไปเกิด.

ในพระไตรปิฎก ไม่พบที่ใดแสดงรายชื่อภูมิทั้งหลายไว้ทั้งหมดในที่เดียว บาลีแสดงรายชื่อภูมิมากที่สุด (มีเฉพาะชั้นสุคติภูมิ) พบที่ ม.อ. [14/318-332/216-225](#) (M.III. 99-103) กล่าวตั้งแต่มนุษย์ขึ้นไปจนถึงอรูปาวจรภูมิ.

ในบาลีแห่งที่มณิกาย เป็นต้น * แสดงคติ (ที่ไปเกิดของสัตว์, แบบการดำเนินชีวิต — destiny; course of existence) ว่ามี 5 คือ นิระยะ ติรัจจัน โยนิ เปตติวิสัย มนุสฺส และเทพ (พวกเทพ — heavenly world) ได้แก่ภูมิ 26 ตั้งแต่จาคุมหาราชิกาขึ้นไปทั้งหมด) จะเห็นว่าภูมิ 31 สงเคราะห์ลงในคติ 5 ทั้งหมด ขาดแต่ต่อสุรกาย อย่างไรก็ตามในอรรถกถาแห่งอติวุตตะกะ** ท่านกล่าวว่า อสูร สงเคราะห์ลงในเปตติวิสัยด้วย จึงเป็นอันสงเคราะห์ได้บริบูรณ์ และในคติ 5 นั้น 3 คติแรกจัดเป็นทุกข์ (woeful courses) 2 คติหลังเป็นสุขคติ (happy courses).

* ที.ป. [11/281/246](#); ม.ม. [12/170/148](#); อ.น.ว. [23/272/450](#) (D.III.234; M.I.73; A.IV.459)

** อ.อ. [174](#); อติ.อ. [168](#) (approx., UdA.140; ItA.101)

อนึ่ง พึงเทียบกฺุมิ 4 หรือ กฺุมิ 31 ข้อนี้ กับ [162] กฺุมิ 4 ที่มาในพระบาลีด้วย กล่าวคือ กฺุมิ 4 หรือ 31 ชุดนี้ จัดเข้าในกฺุมิ 3 ข้อต้นใน [162] กฺุมิ 4 ดังนี้ อบายกฺุมิ 4 และกามสุคติกฺุมิ 7 รวมเข้าเป็นกามาวจรกฺุมิ (11) ส่วนรูปาวจรกฺุมิ (16) และ อรูปาวจรกฺุมิ (4) ตรงกัน รวมกฺุมิทั้งหมด 31 นี้ เป็นโลกิยกฺุมิ พ้นจากนี้ไปเป็นโลกุตตรกฺุมิ

ดู [162] กฺุมิ 4; [198] อบาย 4; [207] อรูป 4; [270] สวรรค์ 6.

Comp.137.

สงคห. 25.

พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม พิมพ์ครั้งที่ ๑๒ พ.ศ. ๒๕๔๖

http://84000.org/tipitaka/dic/d_seek.php?text=กฺุมิ 4 หรือ 31

http://84000.org/tipitaka/dic/d_seek.php?text=%C0%D9%C1%D4_4_%CB%C3%D7%CD_31

บันทึก ๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๗, ๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๘

การแสดงผลนี้อ้างอิงข้อมูลจาก พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม

พิมพ์ครั้งที่ ๗ พ.ศ. ๒๕๓๕, พิมพ์ครั้งที่ ๑๒ พ.ศ. ๒๕๔๖

หากพบข้อผิดพลาด กรุณาแจ้งได้ที่ DhammaPerfect@yahoo.com

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์นั้น

บทนำ พระวินัยปิฎก พระสุตตันตปิฎก พระอภิธรรมปิฎก กัณฑ์พระไตรปิฎก ชาดก หนังสือธรรมะ

พระไตรปิฎก เล่มที่ ๓๕ พระอภิธรรมปิฎก เล่มที่ ๒ วิภังคปกรณ์

อุปาทกัมมอายุปมาณวาร

[๑๑๐๔] คำว่า เทวดา ได้แก่เทวดา ๓ จำพวก คือ สมมติเทวดา

อุปปัตติเทวดา วิสุทธิตะวดา

พระราชา พระเทวี พระราชกุมาร เรียกว่า สมมติเทวดา

เหล่าเทวดาชั้นบน นับแต่เหล่าเทวดาชั้นจาตุมหาราชขึ้นไป เรียกว่า

อุปบัติเทวดา พระอรหันต์ทั้งหลาย เรียกว่า วิสุทธิเทวดา

[๑๑๐๕] คนทั้งหลาย ให้ทาน สมาทานศีล ทำอุโบสถกรรม แล้ว เกิดที่ไหน

คนทั้งหลาย ให้ทาน สมาทานศีล ทำอุโบสถกรรมแล้ว บางคนเข้าถึงความเป็นพวกแห่งกษัตริย์ผู้มหาศาล บางคนเข้าถึงความเป็นพวกแห่งพราหมณ์ผู้มหาศาล บางคนเข้าถึงความเป็นพวกแห่งคหบดีผู้มหาศาล บางคนเข้าถึงความเป็นพวกแห่งเหล่าเทวดาชั้นจาตุมหาราช บางคนเข้าถึงความเป็นพวกแห่งเหล่าเทวดาชั้นดาวดึงส์ บางคนเข้าถึงความเป็นพวกแห่งเหล่าเทวดาชั้นยามา บางคนเข้าถึงความเป็นพวกแห่งเหล่าเทวดาชั้นดุสิต บางคนเข้าถึงความเป็นพวกแห่งเหล่าเทวดาชั้นนิมมานรดี บางคนเข้าถึงความเป็นพวกแห่งเหล่าเทวดาชั้นปรนิมมิตวสวัตตี

[๑๑๐๖] อายุของเหล่ามนุษย์ มีประมาณเท่าไร

คือ ประมาณ ๑๐๐ ปี ต่ำกว่าบ้าง เกินกว่าบ้างก็มี

อายุของเหล่าเทวดาชั้นจาตุมหาราช มีประมาณเท่าไร

คือ ๕๐ ปี ของมนุษย์ นับเป็นวันหนึ่งและคืนหนึ่งของเหล่าเทวดาชั้นจาตุมหาราช ๓๐ ราตรี โดยราตรีนั้น เป็น ๑ เดือน ๑๒ เดือน โดยเดือนนั้น เป็น ๑ ปี ๕๐๐ ปีทิพย์โดยปีนั้น เป็นกำหนดอายุของเหล่าเทวดาชั้นจาตุมหาราช

นับอย่างปีมนุษย์ มีประมาณเท่าไร

มีประมาณ ๕ ล้านปี

อายุของเหล่าเทวดาชั้นดาวดึงส์ มีประมาณเท่าไร

คือ ๑๐๐ ปีของมนุษย์ นับเป็นวันหนึ่งและคืนหนึ่งของเหล่าเทวดาชั้นดาวดึงส์ ๓๐ ราตรีโดยราตรีนั้น เป็น ๑ เดือน ๑๒ เดือน โดยเดือนนั้น เป็น ๑ ปี ๑,๐๐๐ ปีทิพย์โดยปีนั้น เป็นกำหนดอายุของเหล่าเทวดาชั้นดาวดึงส์

นับอย่างปีมนุษย์ มีประมาณเท่าไร

มีประมาณ ๓ โกฎิ ๖ ล้านปี

อายุของเหล่าเทวดาชั้นยามา มีประมาณเท่าไร

คือ ๒๐๐ ปีของมนุษย์ นับเป็นวันหนึ่งและคืนหนึ่งของเหล่าเทวดาชั้นยามา ๓๐ ราตรีโดยราตรีนั้น เป็น ๑ เดือน ๑๒ เดือน โดยเดือนนั้น เป็น ๑ ปี ๒,๐๐๐ ปีทิพย์โดยปีนั้น เป็นกำหนดอายุของเหล่าเทวดาชั้นยามา

นับอย่างปีมนุษย์ มีประมาณเท่าไร

มีประมาณ ๑๔ โกฎิ ๔ ล้านปี

อายุของเหล่าเทวดาชั้นดุสิต มีประมาณเท่าไร

คือ ๔๐๐ ปีของมนุษย์ นับเป็นวันหนึ่งและคืนหนึ่งของเหล่าเทวดาชั้น

คฤติ ๓๐ ราตรีโดยราตรีนั้น เป็น ๑ เดือน ๑๒ เดือนโดยเดือนนั้น เป็น ๑ ปี
๔,๐๐๐ ปีทิพย์โดยปีนั้น เป็นกำหนดอายุของเหล่าเทวดาชั้นคฤติ

นับอย่างปีมนุษย์ มีประมาณเท่าไร

มีประมาณ ๕๗ โกฎิ ๖ ล้านปี

อายุของเหล่าเทวดาชั้นนิมมานรดี มีประมาณเท่าไร

คือ ๘๐๐ ปีของมนุษย์ นับเป็นวันหนึ่งและคืนหนึ่งของเหล่าเทวดาชั้น

นิมมานรดี ๓๐ ราตรีโดยราตรีนั้น เป็น ๑ เดือน ๑๒ เดือนโดยเดือนนั้น เป็น
๑ ปี ๘,๐๐๐ ปีทิพย์โดยปีนั้น เป็นกำหนดอายุของเหล่าเทวดาชั้นนิมมานรดี

นับอย่างปีมนุษย์ มีประมาณเท่าไร

มีประมาณ ๒๓๐ โกฎิ ๔ ล้านปี

อายุของเหล่าเทวดาชั้นปรนิมิตตวสวัตติ มีประมาณเท่าไร

คือ ๑,๖๐๐ ปีของมนุษย์ นับเป็นวันหนึ่งและคืนหนึ่งของเหล่าเทวดาชั้น

ปรนิมิตตวสวัตติ ๓๐ ราตรีโดยราตรีนั้น เป็น ๑ เดือน ๑๒ เดือนโดยเดือนนั้น

เป็น ๑ ปี ๑๖,๐๐๐ ปีทิพย์โดยปีนั้น เป็นกำหนดอายุของเหล่าเทวดาชั้นปรนิมิตตวสวัตติ

นับอย่างปีมนุษย์ มีประมาณเท่าไร

มีประมาณ ๘๒๑ โกฎิ ๖ ล้านปี

พวกเทวดากามาวจรสวรรค์ ๖ ชั้น เพียบพร้อมไปด้วยกามคุณทั้งปวง

อายุของพวกเทวดากามาวจรสวรรค์ ๖ ชั้น นับรวมกันทั้งหมดเป็นเท่าไร เป็น

๑๒๒๘ โกฎิ ๕ ล้านปี โดยนับอย่างปีมนุษย์

[๑๑๐๗] ผู้เจริญปฐมฉาน ได้อย่างสามัญ ไปเกิดที่ไหน

ผู้เจริญปฐมฉาน ได้อย่างสามัญ ไปเกิดเป็นพวกเทวดาชั้นพรหมปารีสัชชา

อายุของเทวดาเหล่านั้น มีประมาณเท่าไร

มีประมาณเท่าส่วนที่ ๓ ที่ ๔ แห่งกัปปี [คือ ๑ ใน ๓ หรือ ๑ ใน ๔ แห่งกัปปี]

ผู้เจริญปฐมฉาน ได้อย่างกลาง ไปเกิดที่ไหน

ผู้เจริญปฐมฉาน ได้อย่างกลาง ไปเกิดเป็นพวกเทวดาชั้นพรหมบุโรหิตา

อายุของเทวดาเหล่านั้น มีประมาณเท่าไร

มีประมาณกึ่งกัปปี

ผู้เจริญปฐมฉาน ได้อย่างประณีต ไปเกิดที่ไหน

ผู้เจริญปฐมฉาน ได้อย่างประณีต ไปเกิดเป็นพวกเทวดาชั้นมหาพรหมา

อายุของเทวดาเหล่านั้น มีประมาณเท่าไร

มีประมาณ ๑ กัปปี

ผู้เจริญทุติยฉาน ได้อย่างสามัญ ไปเกิดที่ไหน

ผู้เจริญทุกข์มานานได้อย่างสามัญ ไปเกิดเป็นพวกเทวดาชั้นปริตตภา

อายุของเทวดาเหล่านั้น มีประมาณเท่าไร

มีประมาณ ๒ กัปป์

ผู้เจริญทุกข์มานานได้อย่างกลาง ไปเกิดที่ไหน

ผู้เจริญทุกข์มานานได้อย่างกลาง ไปเกิดเป็นพวกเทวดาชั้นอัปพมานภา

อายุของเทวดาเหล่านั้น มีประมาณเท่าไร

มีประมาณ ๔ กัปป์

ผู้เจริญทุกข์มานานได้อย่างประณีต ไปเกิดที่ไหน

ผู้เจริญทุกข์มานานได้อย่างประณีต ไปเกิดเป็นพวกเทวดาชั้นอภัสสระ

อายุของเทวดาเหล่านั้น มีประมาณเท่าไร

มีประมาณ ๘ กัปป์

ผู้เจริญทุกข์มานานได้อย่างสามัญ ไปเกิดที่ไหน

ผู้เจริญทุกข์มานานได้อย่างสามัญ ไปเกิดเป็นพวกเทวดาชั้นปริตตสุภา

อายุของเทวดาเหล่านั้น มีประมาณเท่าไร

มีประมาณ ๑๖ กัปป์

ผู้เจริญทุกข์มานานได้อย่างกลาง ไปเกิดที่ไหน

ผู้เจริญทุกข์มานานได้อย่างกลาง ไปเกิดเป็นพวกเทวดาชั้นอัปพมานสุภา

อายุของเทวดาเหล่านั้น มีประมาณเท่าไร

มีประมาณ ๓๒ กัปป์

ผู้เจริญทุกข์มานานได้อย่างประณีต ไปเกิดที่ไหน

ผู้เจริญทุกข์มานานได้อย่างประณีต ไปเกิดเป็นพวกเทวดาชั้นสุภกนิหะ

อายุของเทวดาเหล่านั้น มีประมาณเท่าไร

มีประมาณ ๖๔ กัปป์

ผู้เจริญจุดตถมาน บางคนไปเกิดเป็นพวกเทวดาเหล่าอสังญญสัตว์ บางคน

ไปเกิดเป็นพวกเทวดาชั้นเวหัพผลา บางคนไปเกิดเป็นพวกเทวดาชั้นอวิหา บางคน

ไปเกิดเป็นพวกเทวดาชั้นอตัปปา บางคนไปเกิดเป็นพวกเทวดาชั้นสุทัสสา บางคน

ไปเกิดเป็นพวกเทวดาชั้นสุทัสสี บางคนไปเกิดเป็นพวกเทวดาชั้นอกนิฏฐะ บางคน

ไปเกิดเป็นพวกเทวดาผู้เข้าถึงอากาศานัญจายตนภพ บางคนไปเกิดเป็นพวกเทวดา

ผู้เข้าถึงวิญญานัญจายตนภพ บางคนไปเกิดเป็นพวกเทวดาผู้เข้าถึงอากัญญัญญา-

*ยตนภพ บางคนไปเกิดเป็นพวกเทวดาผู้เข้าถึงเนวสัญญานาสัญญายตนภพ เพราะ

อารมณ์ต่างกัน เพราะมณสิการต่างกัน เพราะฉันทะต่างกัน เพราะปณิธิต่างกัน

เพราะอธิโมกข์ต่างกัน เพราะอกินิหารต่างกัน เพราะปัญญาต่างกัน

อายุของเหล่าเทวดาสัญญสัตว์ และเหล่าเทวดาชั้นเวหฬัปลา มีประมาณเท่าไร
มีประมาณ ๕๐๐ กัปป์

อายุของเหล่าเทวดาชั้นอวิหา มีประมาณเท่าไร
มีประมาณ ๑,๐๐๐ กัปป์

อายุของเหล่าเทวดาชั้นอตัปปา มีประมาณเท่าไร
มีประมาณ ๒,๐๐๐ กัปป์

อายุของเหล่าเทวดาชั้นสุทัสสา มีประมาณเท่าไร
มีประมาณ ๔,๐๐๐ กัปป์

อายุของเหล่าเทวดาชั้นสุทัสสี มีประมาณเท่าไร
มีประมาณ ๘,๐๐๐ กัปป์

อายุของเหล่าเทวดาชั้นนอกนิฏฐะ มีประมาณเท่าไร
มีประมาณ ๑๖,๐๐๐ กัปป์

อายุของเหล่าเทวดาผู้เข้าถึงอากาศานัญจายตนภพ มีประมาณเท่าไร
มีประมาณ ๒๐,๐๐๐ กัปป์

อายุของเหล่าเทวดาผู้เข้าถึงวิญญานัญจายตนภพ มีประมาณเท่าไร
มีประมาณ ๔๐,๐๐๐ กัปป์

อายุของเหล่าเทวดาผู้เข้าถึงอภิญญายตนภพ มีประมาณเท่าไร
มีประมาณ ๖๐,๐๐๐ กัปป์

อายุของเหล่าเทวดาผู้เข้าถึงเนวสัญญานาสัญญายตนภพ มีประมาณเท่าไร
มีประมาณ ๘๔,๐๐๐ กัปป์

เหล่าสัตว์ที่มีอำนาจแห่งบุญส่งเสริม ไปแล้วสู่กามภพ และรูปภพ หรือ
แม้ไปสู่ภวคิพรหม ย่อมกลับไปสู่ทุกคติอีกได้ เหล่าสัตว์มีอายุยืนถึงเพียงนั้น
ก็ยังจุติเพราะสิ้นอายุ ภพไหนๆ ชื่อว่า เทียง ไม่มี สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
ผู้แสวงหาคุณอันยิ่งใหญ่ได้ตรัสไว้อย่างนี้ เพราะฉะนั้นแล เหล่านักปราชญ์ผู้มี
ปัญญาเฉลียวฉลาดรอบคอบ คำนึงถึงความจริงข้อนี้ จึงเจริญมรรคอันอุดมเพื่อพ้น
จากขรามรณะ ครั้นเจริญมรรคอันบริสุทธิ์สะอาด ซึ่งมีปกติยังสัตว์ให้หยั่งถึงพระ
นิพพานแล้ว ย่อมเป็นผู้ไม่มีอาสวะปรินิพพาน เพราะกำหนดรู้อาสวะทั้งปวง
ละนี้แล

[เนื้อความพระไตรปิฎกเล่มที่ ๓๕ บรรทัดที่ ๑๔๕๑๕ - ๑๔๖๕๔. หน้าที่ ๖๒๒ - ๖๒๘.](#)

<http://www.84000.org/tipitaka/read/v.php?B=35&A=14519&Z=14654&pagebreak=0>

อ่านเทียบพระไตรปิฎกฉบับมหาจุฬาฯ

http://www.84000.org/tipitaka/read/m_siri.php?B=35&siri=83

ศึกษาอรรถกถาได้ที่ :-

<http://www.84000.org/tipitaka/attha/attha.php?b=35&i=1104>

ศึกษาพระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลี อักษรไทย ได้ที่ :-

[1104-1107] http://www.84000.org/tipitaka/pitaka_item/pali.php?B=35&A=1104&Z=1107

สารบัญพระไตรปิฎกเล่มที่ ๓๕

http://www.84000.org/tipitaka/read/?สารบัญพระไตรปิฎกเล่มที่_๓๕

http://www.84000.org/tipitaka/read/?index_35

บันทึก ๒๗ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๖

การแสดงผลนี้อ้างอิงข้อมูลจาก พระไตรปิฎก ฉบับสยามรัฐ.

หากพบข้อผิดพลาด กรุณาแจ้งได้ที่ DhammaPerfect@yahoo.com

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์นั้น

บทนำ พระวินัยปิฎก พระสุตตันตปิฎก พระอภิธรรมปิฎก ค้นพระไตรปิฎก ชာคก หนังสือธรรมะ

พระไตรปิฎก เล่มที่ ๒๑ พระสุตตันตปิฎก เล่มที่ ๑๓

อังคุตตรนิกาย จตุกกนิบาต

เมตตาสูตที่ ๑

[๑๒๕] ดูกรภิกษุทั้งหลาย บุคคล ๔ จำพวกนี้ มีปรากฏอยู่ในโลก
๔ จำพวกเป็นไฉน ดูกรภิกษุทั้งหลาย บุคคลบางคนในโลกนี้ มีใจประกอบด้วย
เมตตาแผ่ไปตลอดทิศหนึ่งอยู่ ทิศที่สอง ที่สาม ที่สี่ก็เหมือนกัน ตามนัยนี้ ทั้งเบื้อง

บน เบื้องล่าง เบื้องขวาง แผ่ไปตลอดโลก ทั่วสัตว์ทุกเหล่าในที่ทุกสถาน ด้วยใจประกอบด้วยเมตตาอันไพบุลย์ ถึงความเป็นใหญ่ หาประมาณมิได้ ไม่มีเวร ไม่มี ความเบียดเบียนอยู่ บุคคลนั้นพอใจ ชอบใจเมตตาตามและถึงความปลื้มใจด้วยเมตตาตามนั้น ยับยั้งอยู่ในเมตตาตามนั้น น้อมใจไปในเมตตาตามนั้น อยู่จนคุ้น ด้วยเมตตาตามนั้น ไม่เสื่อม เมื่อกระทำกาละ ย่อมเข้าถึงความเป็นสหายของ เทวดาเหล่าพรหมกายิกา คูกริกษุทั้งหลาย ก็ปหนึ่งเป็นประมาณอายุของเทวดาเหล่าพรหมกายิกา ปุถุชนดำรงอยู่ในชั้นพรหมกายิกานั้น ครอบเท่าตลอดอายุ ยังประมาณอายุทั้งหมดของเทวดาเหล่านั้นให้สิ้นไปแล้ว ย่อมเข้าถึงนรกบ้าง กำหนดดิรัจฉานบ้าง เปรตวิสัยบ้าง ส่วนสาวกของพระผู้มีพระภาค ดำรงอยู่ในชั้นพรหมกายิกานั้นครอบเท่าตลอดอายุ ยังประมาณอายุทั้งหมดของเทวดาเหล่านั้นให้สิ้นไปแล้ว ย่อมบริณีพพานในภพนั้นเอง คูกริกษุทั้งหลาย นี้เป็นความพิเศษผิดแผกแตกต่างกัน ระหว่างอริยสาวกผู้ได้สดับกับปุถุชนผู้ไม่ได้สดับ คือ ในเมื่อคติ อุบัติมีอยู่ ฯ

อีกประการหนึ่ง บุคคลบางคนในโลกนี้ มีใจประกอบด้วยกรุณาแผ่ไปตลอดทิศหนึ่งอยู่ ทิศที่สอง ที่สาม ที่สี่ก็เหมือนกัน ตามนัยนี้ ทั้งเบื้องบน เบื้องล่าง เบื้องขวาง แผ่ไปตลอดโลก ทั่วสัตว์ทุกเหล่า ในที่ทุกสถาน ด้วยใจประกอบด้วยกรุณาอันไพบุลย์ ถึงความเป็นใหญ่ หาประมาณมิได้ ไม่มีเวร ไม่มี ความเบียดเบียนอยู่ บุคคลนั้นพอใจ ชอบใจกรุณาตามนั้น และถึงความปลื้มใจด้วยกรุณาตามนั้น ยับยั้งอยู่ในกรุณาตามนั้น น้อมใจไปในกรุณาตามนั้น อยู่จนคุ้นด้วยกรุณาตามนั้น ไม่เสื่อม เมื่อกระทำกาละ ย่อมเข้าถึงความเป็นสหายของ เทวดาเหล่าอากัสสระ คูกริกษุทั้งหลาย ๒ ก็ปเป็นประมาณอายุของเทวดาเหล่าอากัสสระ ปุถุชนดำรงอยู่ในชั้นอากัสสระนั้น ครอบเท่าตลอดอายุ ยังประมาณอายุทั้งหมดของเทวดาเหล่านั้นให้สิ้นไปแล้ว ย่อมเข้าถึงนรกบ้าง กำหนดดิรัจฉานบ้าง เปรตวิสัยบ้าง ส่วนสาวกของพระผู้มีพระภาค ดำรงอยู่ในชั้นอากัสสระนั้น ครอบเท่าตลอดอายุ ยังประมาณอายุทั้งหมดของเทวดาเหล่านั้นให้สิ้นไปแล้ว ย่อมบริณีพพานในภพนั้นเอง คูกริกษุทั้งหลาย นี้เป็นความพิเศษผิดแผกแตกต่างกัน ระหว่างอริยสาวกผู้ได้สดับกับปุถุชนผู้ไม่ได้สดับ คือ ในเมื่อคติ อุบัติมีอยู่ ฯ

อีกประการหนึ่ง บุคคลบางคนในโลกนี้ มีใจประกอบด้วยมุทิตาแผ่ไปตลอดทิศหนึ่งอยู่ ทิศที่สอง ที่สาม ที่สี่ก็เหมือนกัน ตามนัยนี้ ทั้งเบื้องบน เบื้องล่าง เบื้องขวาง แผ่ไปตลอดโลก ทั่วสัตว์ทุกเหล่า ในที่ทุกสถาน ด้วยใจประกอบด้วยมุทิตาอันไพบุลย์ ถึงความเป็นใหญ่ หาประมาณมิได้ ไม่มีเวร ไม่มี ความเบียดเบียนอยู่ บุคคลนั้น พพอใจ ชอบใจมุทิตาตามนั้น และถึงความปลื้มใจด้วยมุทิตาตามนั้น ยับยั้งอยู่ในมุทิตาตามนั้น น้อมใจไปในมุทิตาตามนั้น อยู่จนคุ้นด้วยมุทิตาตามนั้น ไม่เสื่อม เมื่อกระทำกาละ ย่อมเข้าถึงความเป็นสหายของเทวดาเหล่าสุกทินะ คูกริกษุทั้งหลาย ๔ ก็ปเป็นประมาณอายุของเทวดาเหล่าสุกทินะ ปุถุชนดำรงอยู่ในชั้นสุกทินะนั้น ครอบเท่าตลอดอายุ ยังประมาณอายุทั้งหมดของเทวดาเหล่านั้นให้สิ้นไปแล้ว ย่อมเข้าถึงนรกบ้าง กำหนดดิรัจฉานบ้าง เปรตวิสัยบ้าง ส่วนสาวกของพระผู้มีพระภาค ดำรงอยู่ในชั้นสุกทินะนั้น ครอบเท่าตลอดอายุ ยัง

ประมาณอายุทั้งหมดของเทวดาเหล่านั้นให้สิ้นไปแล้ว ย่อมปรินิพพานในภพนั้นเอง ดูกรภิกษุทั้งหลาย นี่เป็นความพิเศษผิดแผกแตกต่างกัน ระหว่างอริยสาวกผู้ได้สดับกับปุถุชนผู้ไม่ได้สดับ คือ ในเมื่อคติ อุบัติมีอยู่ ฯ

อีกประการหนึ่ง บุคคลบางคนในโลกนี้ มีใจประกอบด้วยอุเบกขาแผ่ไปตลอดทิศหนึ่งอยู่ ทิศที่สอง ที่สาม ที่สี่ก็เหมือนกัน ตามนัยนี้ ทั้งเบื้องบน เบื้องล่าง เบื้องขวาง แผ่ไปตลอดโลก ทั่วสัตว์ทุกเหล่า ในที่ทุกสถาน ด้วยใจประกอบด้วยอุเบกขาอันไพบุลย์ ถึงความเป็นใหญ่ หาประมาณมิได้ ไม่มีเวร ไม่มีกรรมเบียดเบียนอยู่ บุคคลนั้นพอใจ ชอบใจอุเบกขามานนั้น และถึงความปลื้มใจด้วยอุเบกขามานนั้น ยับยั้งอยู่ในอุเบกขามานนั้น น้อมใจไปในอุเบกขามานนั้น อยู่จนสิ้นด้วยอุเบกขามานนั้น ไม่เสื่อม เมื่อกระทำกาละ ย่อมเข้าถึงความเป็นสหายของเทวดาชั้นเวฬุผละ ดูกรภิกษุทั้งหลาย ๕๐๐ ก็ปีเป็นประมาณอายุของเทวดาเหล่าเวฬุผละ ปุถุชนดำรงอยู่ในเวฬุผละนั้นตราบเท่าตลอดอายุ ยังประมาณอายุทั้งหมดของเทวดาเหล่านั้นให้สิ้นไปแล้ว ย่อมเข้าถึงนรกบ้าง กำเนิดศิริจានบ้าง เปรตวิสัยบ้าง ส่วนสาวกของพระผู้มีพระภาค ดำรงอยู่ในชั้นเวฬุผละนั้นตราบเท่าตลอดอายุ ยังประมาณอายุทั้งหมดของเทวดาเหล่านั้นให้สิ้นไปแล้ว ย่อมปรินิพพานในภพนั้นเอง ดูกรภิกษุทั้งหลาย นี่เป็นความพิเศษผิดแผกแตกต่างกันระหว่างอริย-
*สาวกผู้ได้สดับกับปุถุชนผู้ไม่ได้สดับ คือ ในเมื่อคติ อุบัติมีอยู่ ดูกรภิกษุทั้งหลาย บุคคล ๔ จำพวกนี้แล มีปรากฏในโลก ฯ

หมายเหตุ: เทวดาเหล่าพรหมกายิกา คือ พรหมปุโรหิต หรือ พวกเทวดาชั้นมหาพรหม ฯ

จบสูตรที่ ๕

[เนื้อความพระไตรปิฎก เล่มที่ ๒๑ บรรทัดที่ ๓๕๒๖ - ๓๕๘๖. หน้า ๑๕๑ - ๑๕๔.](#)

http://www.84000.org/tipitaka/pitaka_item/v.php?B=21&A=3526&Z=3586&pagebreak=0

ศึกษาธรรมตอนนี้ ได้ที่ :-

<http://www.84000.org/tipitaka/attha/attha.php?b=21&i=125>

[สารบัญพระไตรปิฎกเล่มที่ ๒๑](#)

http://www.84000.org/tipitaka/read/?สารบัญพระไตรปิฎกเล่มที่_๒๑

http://www.84000.org/tipitaka/pitaka_item/mean_reverse.php?text=21&Aindex=%CA%D2%C3%BA%D1%AD

บันทึก ๒๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๖.

บันทึกล่าสุด ๓๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๙.

การแสดงผลนี้อ้างอิงข้อมูลจาก พระไตรปิฎก ฉบับสยามรัฐ.

หากพบข้อผิดพลาด กรุณาแจ้งได้ที่ DhammaPerfect@yahoo.com

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์นั้น

บทนำ พระวินัยปิฎก พระสุตตันตปิฎก พระอภิธรรมปิฎก ค้นพระไตรปิฎก ชาติก หนังสือธรรมะ

พระไตรปิฎก เล่มที่ ๒๑ พระสุตตันตปิฎก เล่มที่ ๑๓

อังคุตตรนิกาย จตุกกนิบาต

เมตตาสูตที่ ๒

[๑๒๖] ดูกรภิกษุทั้งหลาย บุคคล ๔ จำพวกนี้ มีปรากฏอยู่ในโลก
๔ จำพวกเป็นไฉน ดูกรภิกษุทั้งหลาย บุคคลบางคนในโลกนี้ มีใจประกอบ
ด้วยเมตตาแผ่ไปตลอดทิศหนึ่งอยู่ ทิศที่สอง ที่สาม ที่สี่ก็เหมือนกัน ตามนัยนี้
ทั้งเบื้องบน เบื้องล่าง เบื้องขวาง แผ่ไปตลอดโลก ทัวสัตว์ทุกเหล่า ในที่ทุก
สถาน ด้วยใจประกอบด้วยเมตตาอันไพบูรณ์ ถึงความเป็นใหญ่ หาประมาณมิได้
ไม่มีเวร ไม่มี ความเบียดเบียนอยู่ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ อันใด
มีอยู่ในเมตตาภูมิตานั้น บุคคลนั้นพิจารณาเห็นธรรมเหล่านั้น โดยความเป็นของ
ไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นดังโรคร เป็นดังหวัฟี่ เป็นดังลูกศร เป็นของทนได้ยาก
เป็นของเบียดเบียน เป็นของไม่เชื่อฟัง เป็นของต้องทำลายไป เป็นของว่างเปล่า
เป็นของไม่ไช้ตน บุคคลนั้น เมื่อตายไป ย่อมเข้าถึงความเป็นสหายของเทวดา
เหล่าสุทธาวาส ดูกรภิกษุทั้งหลาย ความอุบัตินี้แลไม่ทั่วไปด้วยปญฺชน ๑

อีกประการหนึ่ง บุคคลบางคนในโลกนี้ มีใจประกอบด้วยกรุณา ... ๑

อีกประการหนึ่ง บุคคลบางคนในโลกนี้ มีใจประกอบด้วยมฤตดา ... ๑

อีกประการหนึ่ง บุคคลบางคนในโลกนี้ มีใจประกอบด้วยอุเบกขาแผ่ไป
ตลอดทิศหนึ่งอยู่ ทิศที่สอง ที่สาม ที่สี่ก็เหมือนกัน ตามนัยนี้ ทั้งเบื้องบน เบื้อง
ล่าง เบื้องขวาง แผ่ไปตลอดโลก ทัวสัตว์ทุกเหล่า ในที่ทุกสถาน ด้วยใจ
ประกอบด้วยอุเบกขาอันไพบูรณ์ ถึงความเป็นใหญ่ หาประมาณมิได้ ไม่มีเวร
ไม่มี ความเบียดเบียนอยู่ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ อันใด มีอยู่
ในอุเบกขาภูมิตานั้น บุคคลนั้นพิจารณาเห็นธรรมเหล่านั้น โดยความเป็นของไม่
เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นดังโรคร เป็นดังหวัฟี่ เป็นดังลูกศร เป็นของทนได้ยาก

เป็นของเบียดเบียน เป็นของไม่เชื่อฟัง เป็นของต้องทำลายไป เป็นของว่างเปล่า
เป็นของไม่ใช่ตน บุคคลนั้นเมื่อตายไป ย่อมเข้าถึงความเป็นสหายของเทวดา
เหล่าสุทธาวาส คูณรภิกษุทั้งหลาย ความอุบัตินี้แลไม่ทั่วไปด้วยปุถุชน คูณร
ภิกษุทั้งหลาย บุคคล ๔ จำพวกนี้แล มีปรากฏอยู่ในโลก ฯ

จบสูตรที่ ๖

[เนื้อความพระไตรปิฎก เล่มที่ ๒๑ บรรทัดที่ ๓๕๘๗ - ๓๖๑๒. หน้าที่ ๑๕๔ - ๑๕๕.](#)

http://www.84000.org/tipitaka/pitaka_item/v.php?B=21&A=3587&Z=3612&pagebreak=0

ศึกษาอรรถกถาได้ที่ :-

<http://www.84000.org/tipitaka/attha/attha.php?b=21&i=126>

สารบัญพระไตรปิฎกเล่มที่ ๒๑

http://www.84000.org/tipitaka/read/?สารบัญพระไตรปิฎกเล่มที่_๒๑

http://www.84000.org/tipitaka/pitaka_item/mean_reverse.php?text=21&Aindex=%CA%D2%C3%BA%D1%AD

บันทึก ๒๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๖.

บันทึกล่าสุด ๓๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๕.

การแสดงผลนี้อ้างอิงข้อมูลจาก พระไตรปิฎก ฉบับสยามรัฐ.

หากพบข้อผิดพลาด กรุณาแจ้งได้ที่ DhammaPerfect@yahoo.com

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส
ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์นั้น

บทนำ พระวินัยปิฎก พระสุตตันตปิฎก พระอภิธรรมปิฎก ค้นพระไตรปิฎก ชาติก หนังสือธรรมะ

พระไตรปิฎก เล่มที่ ๒๓ พระสุตตันตปิฎก เล่มที่ ๑๕

อังคุตตรนิกาย สัตตก-อัฐก-นวกนิบาต

ทานุปัตติสูตร

[๑๒๕] ดูกรภิกษุทั้งหลาย เหตุเกิดขึ้นแห่งทาน ๘ ประการนี้ ๘ ประการ เป็นไฉน ดูกรภิกษุทั้งหลาย บุคคลบางคนในโลกนี้ ให้ทาน คือ ข้าว น้ำ ผ้า ยาน ดอกไม้ ของหอม เครื่องลูบไล้ ที่นอน ที่พัก และเครื่องประทีป แก่สมณะหรือพราหมณ์ เขาให้สิ่งใด ย่อมหวังสิ่งนั้น เขาเห็นกษัตริย์มหาศาล พราหมณ์มหาศาล หรือคฤหบดีมหาศาล ผู้เอบอัมพรังพร้อมบำเรออยู่ด้วย กามคุณ ๕ เขามีความปรารถนาอย่างนี้ว่า โอหนอ เมื่อตายไป ขอเราพึงเข้าถึง ความเป็นสหายของกษัตริย์มหาศาล พราหมณ์มหาศาล หรือคฤหบดีมหาศาล เขาตั้งจิตอธิษฐาน นึกภาวนาอยู่ จิตของเขานึกน้อมไปในทางเลว ไม่เจริญยิ่งขึ้น เมื่อตายไป เขาย่อมเข้าถึงความเป็นสหายของกษัตริย์มหาศาล พราหมณ์มหาศาล หรือคฤหบดีมหาศาล แต่ชื่อนั้นเรากล่าวว่าเป็นของผู้มีศีล ไม่ใช่ของผู้ทุศีล ดูกร ภิกษุทั้งหลาย ความปรารถนาแห่งใจของบุคคลผู้มีศีล ย่อมสำเร็จได้เพราะจิต บริสุทธฺิ ๑

ดูกรภิกษุทั้งหลาย ส่วนบุคคลบางคนในโลกนี้ ย่อมให้ทาน คือ ข้าว น้ำ ... เครื่องประทีป แก่สมณะหรือพราหมณ์ เขาให้สิ่งใด ย่อมหวังสิ่งนั้น เขาได้สดับมาว่า เทวดาชั้นจาตุมหาราชมีอายุยืน มีผิวพรรณงาม มีความสุขมาก เขาจึงมีความปรารถนาอย่างนี้ว่า โอหนอ เมื่อตายไป ขอเราพึงเข้าถึงความเป็น สหายแห่งเทวดาชั้นจาตุมหาราช เขาตั้งจิตอธิษฐาน นึกภาวนาอยู่ จิตของเขา นึกน้อมไปในทางที่เลว ไม่เจริญยิ่งขึ้น เมื่อตายไป เขาเข้าถึงความเป็นสหาย แห่งเทวดาชั้นจาตุมหาราช แต่ชื่อนั้นเรากล่าวว่าเป็นของผู้มีศีล ไม่ใช่ของผู้ทุศีล ดูกรภิกษุทั้งหลาย ความปรารถนาแห่งใจของบุคคลผู้มีศีล ย่อมสำเร็จได้เพราะ จิตบริสุทธฺิ ๑

ดูกรภิกษุทั้งหลาย ส่วนบุคคลบางคนในโลกนี้ ย่อมให้ทาน คือ ข้าว น้ำ ... เครื่องประทีป แก่สมณะหรือพราหมณ์ เขาให้สิ่งใด ย่อมหวังสิ่งนั้น เขาได้สดับมาว่า เทวดาชั้นดาวดึงส์ ... ชั้นยามา ... ชั้นดุสิต ... ชั้นนิมมานรดี ... ชั้นปรนิมมิตวสวัตตี มีอายุยืน มีผิวพรรณงาม มีความสุขมาก เขาจึงมีความ ปรารถนาอย่างนี้ว่า โอหนอ เมื่อตายไป ขอเราพึงเข้าถึงความเป็นสหายแห่ง เทวดาชั้นปรนิมมิตวสวัตตี เขาตั้งจิตอธิษฐาน นึกภาวนาอยู่ จิตของเขานึกน้อม ไปในทางเลว ไม่เจริญยิ่งขึ้น เมื่อตายไป เขาเข้าถึงความเป็นสหายแห่งเทวดา ชั้นปรนิมมิตวสวัตตี แต่ชื่อนั้นเรากล่าวว่าเป็นของผู้มีศีล ไม่ใช่ของผู้ทุศีล ดูกร ภิกษุทั้งหลาย ความปรารถนาแห่งใจของบุคคลผู้มีศีล ย่อมสำเร็จได้เพราะจิต บริสุทธฺิ ๑

ดูกรภิกษุทั้งหลาย ส่วนบุคคลบางคนในโลกนี้ ให้ทาน คือ ข้าว น้ำ ... เครื่องประทีป แก่สมณะหรือพราหมณ์ เขาให้สิ่งใด ย่อมหวังสิ่งนั้น เขา ได้สดับมาว่า เทวดาชั้นพรหม มีอายุยืน มีผิวพรรณงาม มีสุขมาก เขาจึงมีความ ปรารถนาอย่างนี้ว่า โอหนอ เมื่อตายไป ขอเราพึงเข้าถึงความเป็นสหายแห่งพรหม เขาตั้งจิตอธิษฐาน นึกภาวนาอยู่ จิตของเขานึกน้อมไปในทางที่เลว ไม่เจริญ ยิ่งขึ้น เมื่อตายไป เขาเข้าถึงความเป็นสหายแห่งพรหม แต่ชื่อนั้นเรากล่าวว่า

เป็นผู้มีศีล มิใช่ของผู้ทุศีล ของผู้ปราศจากราคะ มิใช่ของผู้มีราคะ ดูกร
ภิกษุทั้งหลาย ความปรารถนาแห่งใจของบุคคลผู้มีศีล ย่อมสำเร็จได้เพราะจิต
ปราศจากราคะ ดูกรภิกษุทั้งหลาย เหตุเกิดขึ้นแห่งทาน ๘ ประการนี้แล ฯ

จบสูตรที่ ๕

[เนื้อความพระไตรปิฎก เล่มที่ ๒๓ บรรทัดที่ ๔๕๕๐ - ๔๕๕๑. หน้าที่ ๒๑๔ - ๒๑๕.](#)

<http://www.84000.org/tipitaka/read/v.php?B=23&A=4950&Z=4991&pagebreak=0>

[อ่านเทียบพระไตรปิฎกฉบับมหาจุฬาฯ](#)

http://www.84000.org/tipitaka/read/m_siri.php?B=23&siri=108

[ศึกษาอรรถกถาได้ที่ :-](#)

<http://www.84000.org/tipitaka/attha/attha.php?b=23&i=125>

[ศึกษาพระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลี อักษรไทย ได้ที่ :-](#)

[125] <http://budsir.mahidol.ac.th/cgi-bin/Budsir.cgi/SearchItem?mode=1&valume=23&item=125&Roman=0>

[สารบัญพระไตรปิฎกเล่มที่ ๒๓](#)

<http://www.84000.org/tipitaka/read/?สารบัญพระไตรปิฎกเล่มที่ ๒๓>

http://www.84000.org/tipitaka/read/?index_23

บันทึก ๒๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๖

การแสดงผลนี้อ้างอิงข้อมูลจาก พระไตรปิฎก ฉบับสยามรัฐ.

หากพบข้อผิดพลาด กรุณาแจ้งได้ที่ DhammaPerfect@yahoo.com

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส
ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์นั้น

บทนำ พระวินัยปิฎก พระสุตตันตปิฎก พระอภิธรรมปิฎก ค้นพระไตรปิฎก ชาดก หนังสือธรรมะ

พระไตรปิฎก เล่มที่ ๒๓ พระสุตตันตปิฎก เล่มที่ ๑๕

อังคุตตรนิกาย สัตตก-อัฐก-นวกนิบาต

บุญญกิริยาวัตถุสูตร

[๑๒๖] ดูกรภิกษุทั้งหลาย บุญญกิริยาวัตถุ ๓ ประการนี้ ๓ ประการ เป็นไฉน คือ บุญญกิริยาวัตถุสำเร็จด้วยทาน ๑ บุญญกิริยาวัตถุสำเร็จด้วยศีล ๑ บุญญกิริยาวัตถุสำเร็จด้วยภาวนา ๑ ดูกรภิกษุทั้งหลาย บุคคลบางคนในโลกนี้ ทำบุญญกิริยาวัตถุที่สำเร็จด้วยทานนิดหน่อย ทำบุญญกิริยาวัตถุที่สำเร็จด้วยศีลนิดหน่อย ไม่เจริญบุญญกิริยาวัตถุที่สำเร็จด้วยภาวนาเลย เมื่อตายไป เขาเข้าถึงความเป็นผู้มีส่วนชั่วในมนุษย์ ฯ

ดูกรภิกษุทั้งหลาย บุคคลบางคนในโลกนี้ ทำบุญญกิริยาวัตถุที่สำเร็จด้วยทานพอประมาณ ทำบุญญกิริยาวัตถุสำเร็จด้วยศีลพอประมาณ ไม่เจริญบุญญกิริยาวัตถุที่สำเร็จด้วยภาวนาเลย เมื่อตายไป เขาเข้าถึงความเป็นผู้มีส่วนดีในมนุษย์ ฯ

ดูกรภิกษุทั้งหลาย บุคคลบางคนในโลกนี้ ทำบุญญกิริยาวัตถุที่สำเร็จด้วยทานมีประมาณยิ่ง ทำบุญญกิริยาวัตถุที่สำเร็จด้วยศีลมีประมาณยิ่ง ไม่เจริญบุญญกิริยาวัตถุที่สำเร็จด้วยภาวนาเลย เมื่อตายไป เขาเข้าถึงความเป็นสหายแห่งเทวดาชั้นจาตุมหาราช ดูกรภิกษุทั้งหลาย มหาราชทั้ง ๔ ในชั้นนั้น ทำบุญญกิริยาวัตถุที่สำเร็จด้วยทานเป็นอติเรก ทำบุญญกิริยาวัตถุที่สำเร็จด้วยศีลเป็นอติเรก ย่อมก้าวล่วงเทวดาชั้นจาตุมหาราช โดยฐานะ ๑๐ ประการ คือ อายุทิพย์ วรรณทิพย์ สุขทิพย์ ยศทิพย์ อธิปไตยทิพย์ รูปทิพย์ เสียงทิพย์ กลิ่นทิพย์ รสทิพย์ โภกฐัพพ-
*ทิพย์ ฯ

ดูกรภิกษุทั้งหลาย บุคคลบางคนในโลกนี้ ทำบุญญกิริยาวัตถุที่สำเร็จด้วยทานมีประมาณยิ่ง ทำบุญญกิริยาวัตถุที่สำเร็จด้วยศีลมีประมาณยิ่ง ไม่เจริญบุญญกิริยาวัตถุที่สำเร็จด้วยภาวนาเลย เมื่อตายไป เขาเข้าถึงความเป็นสหายแห่งเทวดาชั้นดาวดึงส์ ดูกรภิกษุทั้งหลาย ท้าวสักกะจอมเทพในชั้นดาวดึงส์นั้น กระทำบุญญกิริยาวัตถุที่สำเร็จด้วยทานเป็นอติเรก ทำบุญญกิริยาวัตถุที่สำเร็จด้วยศีลเป็นอติเรก ย่อมก้าวล่วงพวกเทวดาชั้นดาวดึงส์โดยฐานะ ๑๐ ประการ คือ อายุทิพย์ ฯ๑ โภกฐัพพทิพย์ ฯ

ดูกรภิกษุทั้งหลาย บุคคลบางคนในโลกนี้ ทำบุญญกิริยาวัตถุที่สำเร็จด้วยทานมีประมาณยิ่ง ทำบุญญกิริยาวัตถุที่สำเร็จด้วยศีลมีประมาณยิ่ง ไม่เจริญบุญญกิริยาวัตถุที่สำเร็จด้วยภาวนาเลย เมื่อตายไป เขาเข้าถึงความเป็นสหายแห่งเทวดาชั้นยามา ดูกรภิกษุทั้งหลาย ท้าวสยามเทพบุตรในชั้นยามานั้น ทำบุญญกิริยาวัตถุที่สำเร็จด้วยทานเป็นอติเรก ทำบุญญกิริยาวัตถุที่สำเร็จด้วยศีลเป็นอติเรก ย่อมก้าวล่วงเทวดาชั้นยามา โดยฐานะ ๑๐ ประการ คือ อายุทิพย์ ฯ๑ โภกฐัพพทิพย์ ฯ

ดูกรภิกษุทั้งหลาย บุคคลบางคนในโลกนี้ ทำบุญญกิริยาวัตถุที่สำเร็จด้วยทานมีประมาณยิ่ง ทำบุญญกิริยาวัตถุที่สำเร็จด้วยศีลมีประมาณยิ่ง ไม่เจริญบุญญกิริยาวัตถุที่สำเร็จด้วยภาวนาเลย เมื่อตายไป เขาเข้าถึงความเป็นสหายแห่งเทวดาชั้น

คฤศิต คูกรภิกษุทั้งหลาย ท้าวสันคฤศิตเทพบุตรในชั้นคฤศิตนั้น ทำบุญกิริยาวัตถุที่สำเร็จด้วยทานเป็นอติเรก ทำบุญกิริยาวัตถุที่สำเร็จด้วยศีลเป็นอติเรก ย่อมก้าวล่วงเทวดาชั้นคฤศิตโดยฐานะ ๑๐ ประการ คือ อายุทิพย์ ฯลฯ โภกฐัพพทิพย์ ฯ

คูกรภิกษุทั้งหลาย บุคคลบางคนในโลกนี้ ทำบุญกิริยาวัตถุที่สำเร็จด้วยทานเป็นอติเรก ทำบุญกิริยาวัตถุที่สำเร็จด้วยศีลเป็นอติเรก ไม่เจริญบุญกิริยาวัตถุที่สำเร็จด้วยภาวนาเลย เมื่อตายไป เขาเข้าถึงความเป็นสหายแห่งเทวดาชั้นนิมมานรดี คูกรภิกษุทั้งหลาย ท้าวสุนิมิตเทพบุตรในชั้นนิมมานรดีนั้น ทำบุญกิริยาวัตถุที่สำเร็จด้วยทานเป็นอติเรก ทำบุญกิริยาวัตถุที่สำเร็จด้วยศีลเป็นอติเรก ย่อมก้าวล่วงเทวดาชั้นนิมมานรดีโดยฐานะ ๑๐ ประการ คือ อายุทิพย์ ฯลฯ โภกฐัพพทิพย์ ฯ

คูกรภิกษุทั้งหลาย บุคคลบางคนในโลกนี้ ทำบุญกิริยาวัตถุที่สำเร็จด้วยทานมีประมาณยิ่ง ทำบุญกิริยาวัตถุที่สำเร็จด้วยศีลมีประมาณยิ่ง ไม่เจริญบุญกิริยาวัตถุที่สำเร็จด้วยภาวนาเลย เมื่อตายไป เขาเข้าถึงความเป็นสหายแห่งเทวดาชั้นปรนิมมิตวสวัตติ คูกรภิกษุทั้งหลาย ท้าวปรนิมมิตวสวัตติเทพบุตรในชั้นปรนิมมิตวสวัตตินั้น ทำบุญกิริยาวัตถุที่สำเร็จด้วยทานเป็นอติเรก ทำบุญกิริยาวัตถุที่สำเร็จด้วยศีลเป็นอติเรก ย่อมก้าวล่วงเทวดาชั้นปรนิมมิตวสวัตติโดยฐานะ ๑๐ ประการ คือ อายุทิพย์ วรรณทิพย์ สุขทิพย์ ยศทิพย์ อธิปไตยทิพย์ รูปทิพย์ เสียงทิพย์ กลิ่นทิพย์ รสทิพย์ โภกฐัพพทิพย์ คูกรภิกษุทั้งหลาย บุญกิริยาวัตถุ ๓ ประการนี้แล ฯ

จบสูตรที่ ๖

[เมื่อความพระไตรปิฎกเล่มที่ ๒๓ บรรทัดที่ ๔๕๕๒ - ๕๐๔๖. หน้าที่ ๒๑๕ - ๒๑๘.](#)

<http://www.84000.org/tipitaka/read/v.php?B=23&A=4992&Z=5046&pagebreak=0>

[อ่านเทียบพระไตรปิฎกฉบับมหาจุฬาฯ](#)

http://www.84000.org/tipitaka/read/m_siri.php?B=23&siri=109

ศึกษาอรรถกถานี้ ได้ที่ :-

<http://www.84000.org/tipitaka/attha/attha.php?b=23&i=126>

[ศึกษาพระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลี อักษรไทย ได้ที่ :-](#)

[126] <http://budsir.mahidol.ac.th/cgi-bin/Budsir.cgi/SearchItem?mode=1&valume=23&item=126&Roman=0>

[สารบัญพระไตรปิฎกเล่มที่ ๒๓](#)

<http://www.84000.org/tipitaka/read/?สารบัญพระไตรปิฎกเล่มที่ ๒๓>

http://www.84000.org/tipitaka/read/?index_23

บันทึก ๒๗ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

การแสดงผลนี้อ้างอิงข้อมูลจาก พระไตรปิฎก ฉบับสยามรัฐ.

หากพบข้อผิดพลาด กรุณาแจ้งได้ที่ DhammaPerfect@yahoo.com

จัดทำ pdf file โดย นางสาว บวรลักษณ์ กริ่งวสุพลศิริ (Miss Bawwarwnrak
Kringwasutponziry) Date & Time: 14/11/2016 11:10:45., 14/11/2016
12:13:45., 14/11/2016 13:22:45.